

Наші ювіляри

УДК 929-058.237(477.43):002

В.П.Газін

Слово про талановитого колегу (професору В.В.Нечитайлу – 75)

У червні 2016 р. професору, доктору історичних наук Віталію Васильовичу Нечитайлу виповнилося 75 років. У 1968 р. він закінчив історичний факультет Кам'янець-Подільського педагогічного інституту. А з 1978 р. назавжди пов'язав своє життя з роботою у Alma mater: керував кількома гуманітарними кафедрами, проявив себе як чуйний і справедливий, демократично налаштований викладач. Віталій Васильович в середовищі української наукової і творчої еліти відомий у двох сферах: в галузі історії та політології й літературній як поет і прозаїк. Має великий науковий доробок у вигляді монографій і статей з аграрної проблематики, добре відомих в Україні і за кордоном. Глибоко ерудований в галузі аграрної історії, саме їй присвячена його докторська дисертація.

Ключові слова: *В.В.Нечитайло, аграрна історія, політологія, проза, поезія.*

Моєму давньому колезі і другу – Нечитайлу Віталію Васильовичу, професору і доктору історичних наук, уже 75. Народився він у червні грозового 1941 року, в числі 7, коли обидва великі диктатори тоталітарної епохи, уже в секреті один від одного (були ж друзі!) прийняли рішення, що будуть наступати один на одного. Мужня мама у ті жахливі дні співала колискову. Все дитинство Віталія проходило під знаком великої світової катастрофи, залишивши навіть у малюків невиліковні шрами на все життя.

Про В.В.Нечитайла писати і легко і важко. Дуже велика гама інтересів. Непростий шлях його особистості у цьому лабіринті. Віталій Васильович в середовищі української наукової і творчої еліти відомий у двох сферах: в галузі історії та політології й літературній як представник її багатьох жанрів: повісті, байки, епіграми, притчі, мініатюри тощо. Словом: поет і прозаїк.

У нього великий науковий доробок у вигляді монографій та статей з аграрної проблематики, добре відомих в Україні і за рубіжем. Він глибоко ерудо-

ваний в галузі аграрної історії. Його докторська дисертація присвячена саме їй. Душею боліє за сучасний стан села. Тут доречно назвати дві солідні монографії: “Українське селянство: важкий шлях до волі” і “Селянське господарство фермерського типу в Україні: історія і сучасність”. В останній автор обґрунтовано, посилаючись на історичний і сучасний досвід зарубіжних демократичних країн, приходять до висновку, що єдиний шлях вирішення аграрного питання в Україні – це розбудова фермерських господарств. Аграрній проблематиці В.В.Нечитайло присвятив свої доробки в колективних монографіях, у великій кількості розвідок у наукових виданнях, а також у пресі. Усі ці роботи не пройшли мимо читачів, особливо тих, хто мріяв й досі мріє зайнятися фермерським господарством, що засвідчує велику затребуваність життям праць вченого-історика. А в цілому у нього великий науковий доробок, він знаний в Україні спеціаліст з аграрної проблеми. Пропагандист й агітатор фермерства. Дослідник історії форм земельного господарства. Його фундаментальні праці добре відомі в Україні, її наукових колах. Згадується, якого галасу наробила в газеті “День” наша спільна з В.В.Нечитайлом стаття про вкрай необхідну розробку програми фермерства в Україні і забезпечення його державною підтримкою. У відповідь посипалися схвальні листи і дзвінки від вчених-аграрників. Однак усе швидко стихло. Очевидно, у справу втрутилися лобі агрохолдингів.

Працюючи в Кам’янець-Подільському державному університеті з 1978 року, Віталій Васильович всюди “світився”: керував кількома гуманітарними кафедрами, проявив себе як чуйний і справедливий, демократично налаштований викладач, з однаковим підходом до людей, хто б це не був – студент, викладач, будь-хто інший. Завжди доброзичний і привітний, готовий прийти на допомогу. Водночас проявив себе як вмілий організатор. Він був і багаторічним кормчим кафедри політології. Організовував її, підбирав кадри, зробив багато, щоб вони стали поважними викладачами, отримали наукові ступені і вчені звання. Усе це було непросто, Кафедра поставала з нуля, необхідно було розробити навчальні курси, домогтися їх схвалення та затвердження в різних інстанціях. Та й самому перейти на читання дисциплін політологічного характеру, за що він брався сміливо і з ентузіазмом. Водночас розумів, що цього можна досягти тільки разом, зусиллями всього колективу підрозділу. Сьогодні це ефективний колектив-організм, якому посилено виконати будь-які завдання, що постають перед ним. І вклад завідуючого кафедрою тут був вирішальний.

Коло інтересів Віталія Васильовича не обмежується чисто викладацькою роботою і пов’язаними з нею науковими пошуками. Час від часу він з головою поринає у літературну творчість. Як наслідок, світ побачили ліричні збірки “Зимовий покій” (1993), “Сонце купається в житі” (2003); збірки сатири і гумору “Шовкові віжки” (1993), “Суниця в кропиві” (1994), “Веселий трикутник” (співавтори Р.Болух і В.Кравчук, 1995), “Любасні фокуси” (1997), “Золота карета” (2002); повісті “Хліб від зайця” (2010), “Скарб вірменської дзвіниці” (2012), “Облога” (2015). Твори Віталія Васильовича не тільки видаються, але

й читабельні, користуються попитом і прихильністю читачів. Література для нього не професія, а потреба душі, її писемне вираження – повітря, без якого не можна жити, бальзам, який створює гармонію його настрою. У літературі, особливо поезії, купається він з ранньої молодості. Але він з тих, хто не покинув її пенати й на сьогоднішній день. Тут він творець широкого діапазону. Якщо сухо і стисло: поет і прозаїк. Якщо з диференційованим підходом, то тут є все: гуморески байки, притчі, епіграми, мініатюри, лірика, повісті тощо Він вміє точно й самобутньо, із застосуванням могутніх колоритів мови (якоїсь особливої, знайомої лише житомирському краю, де Віталій Васильович народився), передати образи, одним словесним мазком дати їм точну характеристику і призначення, які в громадянському середовищі заявляють про себе як бренд, від якого уже нікуди не дінешся. Таким чином створюється ситуація знайомства з героєм, що миттєво почепився на кінчик пера Нечитайла. Герої його байок, гострих гуморесок, епіграм, мініатюр – українські політики, вчені, відомі і невідомі люди, звичайні пересічні і прохожі. І скільки їх героїв нашого часу знайшли собі притулок на сторінках творів професора В.В.Нечитайла. Це і спікер, з його любов'ю до сала і капусти, конотопська відьма, що розгулює у стінах Верховної Ради, депутат-репрезентант селянської партії, що знає село по дачі і не здатний відрізнити коня від кобили. Шалена депутатка, що хоче в Москву тому, що там живе її племінник, одягнутий в косоворотку археолог, що дискутує на історичні теми з трьома братами, серед яких один старший, що наділив себе кулачним правом щодо не завжди послухних молодших. Критикує недоторканність. Його короткі за змістом, але блискавично вражаючі вірші сучасні і невмирущі. Так, коли зараз точаться занудні спори навколо декомунізації всього суспільного життя, згадується просте і жартівливе нечитайлове: “Із чужинських боженяток вибирали бога, називали його йменням вулиці широкі, а своїх скидали у рови глибокі. Коли врешті спам’ятались, розгубились чисто: чиї вулиці довкола і чиє це місто?” У його віршах чимало повчального. Нечитайло не раз нагадує, як шкодять самі собі українці своїми чварами. Поки малороси чубляться, “течки й черодани москалі покрали”. Тут є все звичайне життя звичайного люду. І все гостро підмічає художник слова своїм завжди критичним голосом. І про владу: “Вона – як гойдалка: у вуха вітер свище, і кожен думає, що він найвище”.

Гумор для Віталія Васильовича – постійні сплески його душі, спосіб вираження власних і суспільних проблем. Він відчувається в його характері і поведінці. Він з ним завжди дружить.

Водночас, він патріарх добре начитаного роду Нечитайлів. У нього двоє гарних і талановитих синів: художник і юрист. І троє онуків. Найстарший внук уже визначився. Микола – скрипаль. Коли на сольному концерті він грає твори композиторів – класиків, слух присутніх завмирає і вони попадають у світ чарівної музики, де життя вирує в іскристих рухах смичка, який вибиває із струн божественні звуки і вони, попадаючи у світ, і зачаровують його своїми мелодіями. Дід гордиться внуками. Внуки гордяться дідом. Ми Ваші колеги

і друзі, Віталію Васильовичу, приєднуємося до них. З ювілеєм Вас. Довгих років Вам, щастя, наснаги і творчості. З роси і води!

Volodymyr Gazin

The word about a talented colleague (Professor V.V.Nechitaylo – 75)

In June 2016, Vitaliy Nechitaylo, a professor, doctor of historical sciences, turned 75. In 1968 he graduated from the Faculty of History of the Kamianets-Podilskyi Pedagogical Institute. And since 1978 he has permanently linked his life with work at Alma mater: he has led several humanitarian departments, has shown himself as a sensitive and just, democratically-minded teacher. Nechitaylo is known among the Ukrainian scientific and creative elite in two areas: in the field of history and political science, and literary as a poet and prose-writer. He has a great scientific contribution in the form of monographs and articles on agrarian issues, well-known in Ukraine and abroad. He is profoundly erudite in the field of agrarian history, his doctoral dissertation is dedicated to it.

Keywords: *Nechitaylo, agrarian history, political science, prose, poetry.*

В. П. Газин

Слово о талантливом коллеге (Профессору В.В.Нечитайлу – 75)

В июне 2016 г. профессору, доктору исторических наук Виталию Васильевичу Нечитайло исполнилось 75 лет. В 1968 г. он окончил исторический факультет Каменец-Подольского педагогического института. А с 1978 г. навсегда связал свою жизнь с работой в Alma mater: руководил несколькими гуманитарными кафедрами, проявил себя как чуткий и справедливый, демократически настроенный преподаватель. Виталий Васильевич в среде украинской научной и творческой элиты известен в двух сферах: в области истории и политологии и литературной как поэт и прозаик. Он имеет большой научный задел в виде монографий и статей по аграрной проблематике, хорошо известных в Украине и за рубежом. Особенно эрудирован В.В.Нечитайло в области аграрной истории, именно ей посвящена его докторская диссертация.

Ключевые слова: *В.В.Нечитайло, аграрная история, политология, проза, поэзия.*

Одержано 30 серпня 2016 року